

Achiziții suspecte: Cum DETS Centru împarte milioane între firmele alese

Într-o perioadă de cinci luni, Direcția Educație, Tineret și Sport Centru (DETS Centru) a distribuit circa 7,5 milioane de lei între 9 companii, într-un mod lipsit de transparență. Investigația noastră dezvăluie cum achizițiile publice au fost divizate și atribuite discreționar, ridicând suspiciuni serioase de corupție și gestionare ineficientă a fondurilor publice.

Reguli noi pentru achizițiile de valoare mică

Începând cu data de 1 iulie 2023, a intrat în vigoare Regulamentul cu privire la achizițiile de valoare mică, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 870/2022. Acest regulament impune obligativitatea de publicare sau raportare a achizițiilor de valoare mică în sistemul MTender. Totodată, regulamentul introduce noi tipuri de achiziții – achizițiile directe – și majorează pragurile pentru achizițiile de valoare mică, inclusiv pentru cele realizate pe bază de factură fiscală.

Analiza achizițiilor efectuate de DETS Centru

Ca urmare a analizei datelor disponibile în sistemul MTender privind achizițiile de valoare mică realizate în perioada iulie – decembrie 2023 de către Direcția Educație, Tineret și Sport Centru, constatăm că această autoritate contractantă a raportat realizarea în perioada menționată, a [218 contracte de achiziție de valoare mică cu valoarea totală de 17,01 milioane lei \(inclusiv TVA\)](#).

Numărul considerabil de proceduri de achiziții de valoare mică realizate ridică suspiciuni rezonabile privind eficiența planificării și gestionării fondurilor publice, precum și suspiciuni de corupție în procesul de realizare a achizițiilor publice.

Distribuția contractelor și beneficiarii favorizați

O examinare detaliată a procedurilor raportate de DETS Centru pentru perioada iulie – decembrie 2023 a relevat faptul că aproximativ 44% din suma totală de 17,01 milioane lei a fost distribuită prin contracte directe către 9 agenți economici. Fiecare dintre acești agenți economici a fost contractat de DETS Centru de la 3 la 8 ori, totalizând 43 de contracte de valoare mică. Valoarea totală a bunurilor, lucrărilor și serviciilor contractate de la acești agenți economici s-a ridicat la 7,58 milioane lei.

Beneficiarii principali ai acestor contracte de valoare mică sunt:

Nr.d/o	Agentul economic	Nr. contracte	Valoarea, lei, inclusiv TVA
1	Trust New SRL	8	1186273
2	Lis Company SRL	6	1115880
3	Ritm Cons SRL	6	1032120

4	Construct Tador SRL	4	917119
5	Set Servicii SRL	5	817942
6	Lisever Group SRL	3	717969
7	Gorodenco Cons SRL	3	618500
8	Pro Blizko Cons SRL	3	598500
9	Scorpan și Co SRL	5	580810
	Total	43	7585113

Cazul specific al „Scorpan și Co” SRL

Marea majoritatea a contractelor menționate mai sus tabel (38 din 43) au fost realizate în scopul achiziționării diverselor tipuri de lucrări de reparație și doar 5 proceduri au avut drept obiectiv achiziționarea bunurilor.

În toate 5 cazuri de procurări de bunuri, agentul economic câștigător a fost unul și același – „Scorpan și Co” SRL. Tipurile de bunuri procurate variază de la jaluzele și covoare la utilaj tehnologic, iar mai jos găsiți o listă detaliată a procedurilor de achiziție atribuite firmei „Scorpan și Co” SRL:

Procedura de achiziție	Nume Operator Economic	Data începerii contractului	Data încheierii contractului	Valoarea estimată a achiziției fără TVA	Prețul total (inclusiv TVA)
Achiziționarea jaluzele, covoare necesar instituțiilor de educație timpurie	Scorpan si Co SRL	21.08.2023	31.12.2023	149540	179450
Achiziționarea utilajului tehnologic, necesar instituțiilor din	Scorpan și Co SRL	13.09.2023	31.12.2023	67000	67000

subordinea Dets sec.Centru					
Achiziționarea covoarelor	Scorpan si Co SRL	04.10.2023	31.12.2023	12800	15360
Achiziționarea utilajului tehnologic	Scorpan și Co SRL	18.12.2023	31.12.2023	141583	169900
Achiziționarea utilajului tehnologic	Scorpan si Co SRL	21.12.2023	31.12.2023	124250	149100

Încălcări în procesul de achiziții

În cursul examinării procedurilor de achiziții publice realizate de DETS Centru, au fost identificate mai multe încălcări. De exemplu, titlurile unor proceduri au fost formulate incorect, specificând lucrările drept „servicii”, dar codul CPV utilizat indică direct că de fapt se achiziționează lucrări: **45200000-9 – Lucrări de construcții complete sau parțiale și lucrări publice**. Câteva exemple includ:

- [Servicii de reparație a rețelelor ingineresti la Școala auxiliară nr.5](#)
- [Servicii de reparație a rețelelor ingineresti la Școala auxiliară nr.7](#)
- [Servicii de reparație a sistemului de iluminat și montarea tavanelor armstrong la Grădinița nr.226.](#)

Planificarea defectuoasă a achizițiilor

Achizițiile publice de valoare mică se realizează în baza planurilor anuale de achiziții publice, la fel ca și celelalte tipuri de achiziții. Prin urmare, planul anual de achiziții publice trebuie să includă și contractele de valoare mică planificate. Verificând planurile de achiziție pentru anul 2023 publicate pe pagina web a DETS Centru, constatăm că numărul de achiziții de valoare mică planificate pentru anul 2023 a variat între 7 și 12:

- [planul de achiziții din 24.01.2023](#) prevede încheierea a **7 contracte de valoare mică**;
- [planul de achiziție din 25.05.2023](#) include **8 contracte de valoare mică**;
- [planul de achiziții din 14.09.2023](#) – **8 contracte de valoare mică**;
- [planul de achiziții din 27.10.2023](#) – **12 contracte de valoare mică**;
- [planul de achiziții din 30.11.2023](#) – **12 contracte de valoare mică**;

Confruntând lista celor **43 de proceduri menționate anterior** (care constituie 44 % din suma totală de 17,01 milioane lei, cheltuită prin achiziții de valoare mică) cu informațiile din planul de achiziții din 30.11.2023, regăsim în planul de achiziții doar 3 poziții:

1. **Planificat:** CVM Lucrări de reparație la Grădinița nr. 15, valoare estimată fără TVA – 180000 lei.
 - A. **Realizat:** Lucrări de reparație a pardoselii la Grădinița nr. 15, contract atribuit „Pro Blizko Cons” SRL, valoare totală 179500 lei (inclusiv TVA).
2. **Planificat:** CVM Lucrări de reparație la Grădinița nr. 59, valoare estimată fără TVA – 240000 lei.
 - A. **Realizat:** Lucrări de montare a tavanelor armstrong și a sistemului de iluminat la Grădinița nr. 59, contract atribuit la „Trust New” SRL, valoare totală 199592 lei (inclusiv TVA).
3. **Planificat:** CVM Lucrări de reparație la Gimnaziul Păunescu, valoare estimată fără TVA – 460,000 lei.
 - A. **Realizat:** 8 contracte de valoare mică, total 1746037 lei (inclusiv TVA).

Divizări de achiziții la reparația Gimnaziului „Adrian Păunescu”

Situația la Gimnaziul „Adrian Păunescu” din Chișinău este una deosebit de problematică. În doar cinci luni, au fost încheiate cel puțin opt contracte de valoare mică, totalizând 1,746,037 lei (inclusiv TVA), pentru diverse tipuri de lucrări. Această fragmentare a achizițiilor publice ridică suspiciuni de evitare deliberată a procedurilor transparente și concurențiale, prevăzute de lege. Mai mult, valoarea a 3 din aceste contracte sunt egale sau puțin mai mici decât pragul de 240000 lei (inclusiv TVA), stabilit pentru achizițiile directe de lucrări. În cazul când, valoarea estimată a procedurii de achiziție de lucrări depășește pragul menționat, autoritățile contractante sunt obligate să desfășoare proceduri transparente, prin intermediul SIA „RSAP” (MTender).

Cele opt contracte de valoare mică atribuite la Gimnaziul „Adrian Păunescu” sunt următoarele:

Procedura de achiziție	Nume Operator Economic	Data începerii contractului	Data încheierii contractului	Valoarea estimată a achiziției fără TVA	Prețul total (inclusiv TVA)
1. Lucrări de reparație a rețelelor de canalizare în totalitate la Gimnaziul Adrian Păunescu	Set Service SRL	21.08.2023	31.12.2023	149699	179638

2. Lucrări de montare a pardoselelor la Gimnaziul Adrian Păunescu	Lis Company SRL	05.09.2023	31.12.2023	198825	238590
3. Lucrări de reparație generală a rețelelor electrice la Gimnaziul Adrian Păunescu	Set Servicii SRL	08.09.2023	31.12.2023	199898	239877
4. Lucrări de reparație a unui bloc sanitar la Gimnaziul Adrian Păunescu	Gorodenco Cons SRL	14.09.2023	31.12.2023	240000	240000
5. Lucrări de schimbare a sistemului de iluminat la Gimnaziul Adrian Păunescu și schimbarea pardoselei la Grădinița nr.226	Lis Company SRL	13.10.2023	31.12.2023	174418	209301
6. Lucrări de schimbare a sistemului de iluminat la Gimnaziul Adrian Păunescu și schimbarea pardoselei la Grădinița nr.226	Ritm Cons SRL	13.10.2023	31.12.2023	183026	219631
7. Lucrări de reparație a blocului sanitar la Gimnaziul Adrian Păunescu	Pro Blizko Cons SRL	01.11.2023	31.12.2023	182916	219500
8. Lucrări de reparație a holului la Gimnaziul Adrian Păunescu	Gorcons Lider SRL	06.12.2023	31.12.2023	166250	199500

Este de neînțeles și ridică mari suspiciuni faptul că în aceeași zi, 13 octombrie 2023, au fost încheiate două contracte cu obiective similare pentru **lucrările de schimbare a sistemului de iluminat și schimbarea pardoselii la Grădinița nr. 226**, unul cu „Lis Company” SRL (209301 lei, cu TVA) și altul cu „Ritm Cons” SRL (219631 lei, cu TVA). Aceste lucrări similare încheiate în aceeași zi sugerează o posibilă divizare deliberată a achizițiilor pentru a evita procedurile competitive și transparente.

Situația de la Gimnaziul „Adrian Păunescu” reprezintă un studiu de caz, care ilustrează o serie de nereguli și potențiale acte de corupție în utilizarea fondurilor publice. Divizarea achizițiilor, atribuirea contractelor către aceiași agenți economici și lipsa de transparență în planificarea achizițiilor publice sunt semne clare de ineficiență și posibilă corupție.

Analiza sistemică a achizițiilor publice realizate de DETS Centru: riscuri și stegulețe roșii

Analizând sistemic modul în care Direcția educație, tineret și sport Centru planifică și realizează achizițiile de valoare mică, dar și segmente separate, precum distribuirea contractelor de valoare mică către operatori economici preferați și lucrările de reparația contractate la fel prin achiziții de valoare mică, constatăm existența riscurilor majore de fraudă și corupție. Acestea se datorează în special a următoarelor aspecte:

1. **Planificarea defectuoasă a achizițiilor publice** datorită neincluserii contractelor de valoare mică în Planul anual de achiziții al Direcției educație, tineret și sport Centru.
2. **Divizarea achizițiilor publice** prin încheierea unor contracte separate în scopul aplicării altei proceduri de achiziție decât cea care ar fi fost utilizată conform actelor normative.
3. **Încălcarea principiilor de reglementare a achizițiilor** (tratament egal, imparțialitate, nediscriminare în privința tuturor ofertanților și operatorilor economici, asigurarea concurenței și combaterea practicilor anticoncurențiale în domeniul achizițiilor publice).
4. **Existența unei liste de operatori economici preferați**, către care sunt distribuite, prin rotație și în mod netransparent, contracte de achiziții publice.

Acest articol este un produs al proiectului „Creșterea integrității achizițiilor de valoare mică realizate de 5 direcții de educație din mun. Chișinău”, implementat de către Asociația Obștească „Părinți Solidari”, în calitate de beneficiară a unui sub-grant oferit de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul” în colaborare cu Parteneriatul pentru Transparență din SUA, în cadrul proiectului „Consolidarea integrității în achizițiile publice”. Proiectul urmărește susținerea reformelor în domeniul achizițiilor publice în Moldova, care vor spori transparența și corectitudinea achizițiilor publice prin abilitarea cetățenilor de a responsabiliza instituțiile relevante.

Opiniile exprimate în articol reprezintă responsabilitatea exclusivă a Asociației Obștești „Părinți Solidari” și nu reflectă sub nicio formă punctele de vedere ale IDIS „Viitorul” și ale Parteneriatului pentru Transparență.